

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**CONCILIO||RVM QVATVOR GENE=||ralium. Niceni.
Constantinopolitani. Ephesini. et Calce=||donensis. Que
diuus Gregorius magnus tanq[uam]|| quatuor Euangelia
colit ac veneratur.||**

Merlin, Jacques

Coloniae, 1530

VD16 M 4842

Decreta Felicis pape.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72934](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72934)

corpore verberent, sed exilio perpetuo castigent, ut omnes timore dei compressi, & comminata eis digna supplicia reuerentes immobile, & sine turbatione pacis sanctas dei ecclesie custodiant, Data octava Calendarum Iunii, deo scilicet, & Deodato, IIII. CC. consu. Gratia Iesu Christo domino nostro, pax vobis. Amen, deo gratias.

Incipiunt decreta Felicis pape.

Epistola Aegyptiorum pontificum ad eundem de infestationibus Arrianorum.

Omino beatissimo & honorabili sancto patri Felici sanctae sedis apostolicae vrbis Romae papae, Athanasius, & vniuersi Aegyptiorum Thebaidorum & Libiorum epi in sancta Alexandrina synodo, gratia dei congregati. Vestro scripto suggerimus apostolatus, ut nostri more solito sollicitudinem gerere dignemini, iuxta vestram prudentissimam sapientiam quae vobis luce clarius manifesta est, quae apostolicis vestrae beatitudo visceribus commota per tribulationem nostram nos omnes hortata est ad tuitionem catholicae & apostolicae ecclesiae in vno conuenire, & de nostra canonice oppressione, & vniuersimoda tractare dum constat nos vna cum beato Paulo apostolo eadem compassibiliter dicere, quae infirmat, & ego non infirmor: Quis scandalizat, & ego non vror: satagentes ne aliqua de eis quae nobis creditae sunt rationabilibus vobis a bestiis capiat. Ideo praefatissimo, quae semper antecessores nostri, & nos a vestra apostolica sancta sede auxiliu hauserimus, & nos vobis curam habere agnouimus, praefata apostolica, & summam expetimus, iuxta canonum decreta, sedem, ut inde auxiliu capiamus, vnde praedecessores nostri ordinationes, & dogmata atque subleuotones ceperunt, ad eam quae quasi ad matrem recurrimus, ut eius vberibus nutriamur, quoniam non potest mater obliuisci infantem suum, sic & vos nolite obliuisci nos vobis commissos quoniam non leuibus nos inimici nostri implicauerunt, & quotidie facere molunt afflictionibus & apprehendere, aut ferro nos constringi minant, nisi eorum consentiamus erroribus, quae nequaquam vobis incosultis agere praesumimus, canonibus quippe iubentibus absque Romano nos de maioribus causis nihil debere decernere potestice, ideoque ad praepositu recurretes & ad brauium praeparantes, vestrae apostolicae sedis imploramus auxiliu, quae ut credimus, non despexit deus precibus cum lachrymis sibi oblatas seruos suos, sed ob id vos praedecessores quos vestros apostolicos videlicet praesules in summis arce constituit, omnique ecclesiae eis curam habere praecipit, ut nobis succurratis, nosque tuentes, cui omne episcoporum iudicium est commissum, liberare ab hostibus nostris non negligatis, nam scimus in Nicena magna synodo trecentorum, XVIII. episcoporum ab omnibus concorditer eorum roboratu, non debere absque Romani pontificis sancta concilia celebrare, nec episcopos danare, licet haec & alia quae plurima necessaria ab haereticis, quae nos quotidie infestant & perire nituntur, ut facilius nos capere possint, sint synodica capitula incensa nobisque sublata. Quae de re hac inuenta occasione indifferenter omni canonica & apostolica postposita autoritate nos vobis ad praeparandum vobis incosultis illicite expellunt sedibus, vobisque nobis a Christo domino apostolica commissas gratia inuadunt, gradibus priuatis, & quod pessimum est & omnibus christianis legibus inimicis praeficere decernunt. Vos ergo, ut semper vestrae sedi sanctae consuetudo fuit, periculis subuenite, opprobria roborate, tribulationibus manum porrigite, taliaque prohibete, & leges imponite, ut apostolica doctrina quae in deo est, cito ad victoriam iudicium perducere valeat nostrum nosque apostolorum principe suffragante Petro ab imminetibus periculis liberare. Nouimus namque in iam praefata Nicena synodo generaliter esse decretu, ut nullus passim vageque episcopos aut praesumptiue lacere, aut accusare, & quae non sunt rectae fidei vel bonae vitae vel clare conuersationis aut infamare praesumat, sed prius si erga episcopos vel autores ecclesiae quisque causam habuerit, eos cum charitate mansuete conueniat, ut ab eis vulnus vnde agit recte sanet, aut ipse si secus egerit accusator excuset. Quod si ab eis nihil valuerit recte percipere, tunc primo summos adeat primates, & ipsi tempore congruo canonice eos conuocare debebit, quae si aut suis rebus expoliati, aut a propriis sedibus eiectioni, aut exulatione, vel opprobriis, aut inique tractati fuerint, primo eruant, & canonice restituant, atque omnia sibi sublata, integerrime eis legibus reddant, quoniam priusquam haec fiant, ut in praedicto constitutu est concilio, nec canonice conuocari, nec distringi a quoque possunt, quoniam nec seculi leges haec fieri permittunt, quanto magis ecclesiasticae. Sicut & a praedictis patribus est definitu consonanter, ut si quisque episcoporum, aut metropolitanum, aut coprouinciales, vel iudices suspectos habuerit, vestra sancta Romanam interpellat sedem, cui ab ipso domino praesertim ligandi ac soluendi speciali est privilegio super alios concessa. Ipsa enim firmamentu a deo fixu & immobile praecipit, quoniam ipsam formam vniuersorum titulorum lucidissimam dominus Iesus Christus vestrae apostolicae constituit sedem, ipsa est enim sacer vertex in qua omnes vertunt, sustentant, releuantur, & sicut in Christo christiani, & in petra. i. Christo, Petrus, renouant ecclesiam. Tu es (sicut diuinitu veraciter testatur eloquiū) Petrus, & super fundamentu tuu ecclesiam coluam. i. epi qui ecclesiam sustinere, & propriis humeris portare debent, tibi sunt confirmata, tibi quoque clauis regni caelorum commisit, atque ligare & soluere, potestatiue quae in terra, & quae in caelis sunt promulgauit. In prophanas haereticas, & impetitoras atque omnium infestantiu depolator,

Decreta Felicis pape.

fior, vt princeps & doctor, caputq; oim orthodoxæ doctrinæ immaculatæ fidei existis. Igitur ne despicias p̄ tuos patrū pietatē, bonāq; intētionē, & sicut illi p̄ses & p̄ædecesores n̄os à multis liberauerūt opp̄ssōibus & angustijs, ita nos liberare digneris. Nā fuit semp̄ v̄ræ sanctę & ap̄licę sedi licētia iniuste dānatos, vel excōicatos potestatiue sua autoritate restituere, & suis oīa reddere, & illos q; eos cōdēnauerūt, aut excōicauerunt, apostolico punire priuilegio, sicut etiā n̄ris, & anterioribus cognouimus actū temporibus. Porro & ipsi primates q; ep̄os & summos ecclesiasticos negotios causas suscipere debent in p̄fixa Nicēna synodo sunt dinumerati, ne in postea cōtentio ex hoc oriretur. O sanctissime p̄ patrū absconde blasphemias, & iactantiā vaniloquos, & insidiantū infestatiōes, nos & fr̄es n̄ros opprimentū atq; p̄dere volentiū, q; ad vos quasi ad caput cōfugimus, vt vestro suffulti auxilio liberemur, & vobis, nobisq; cōmissas Christi oues à lupos ore dño adminiculante anteq̄ deglutiant, eripiamus. Nec em̄ phas est supplicū apostolicę sedis scripto, aut sine scripto preces oblatas restituere, sed vt cōdecet & priuilegiū v̄ræ sedis est & nos & illi canonicaliter conuocemur, & ante vos de n̄ris obiectionibus canonice cū omni probitate cōcertemus, sicut p̄decesores n̄ri penes v̄ros fecerūt antecessores, & sicut canonica in p̄dicta sc̄ta synodo docēt instituta, & veluti paleati verbi per ventilabrū canonicę examinatōis plenā purgationē in cōi cōsistētes auditorio de matris, & nutritibus catholicę ecclesię dogmatibus q; cōfirmat cor hoīs, participatiōis paternarū cōseqm̄ur institutionū. Antiqs em̄ regulis cētū ē, vt quicq; quis in remotis, aut lōgin quis positus prouincijs sup̄ ep̄os q̄relis, aut accusatiōibus ageret, nō prius tractādū vel accipiēdū esset, q̄ ad notitiā alme sedis vestrę fuisset p̄nūtiatio, plata, q; infirmaret, aut firmaret, idēq; sumeret normā, vnde ecclesię sumpserit p̄dicatōis exordiu, ne passim ab insidiantibus collingē euerterētur ecclesię. Certū est em̄ eidē sanctę sedi vestrę in honorē beatissimi Petri patrum decreta peculiarē de creuisse reuerentiā dei pro rebus inq̄redis atq; determinādis q̄s solite decet, iusteq; ab ipso p̄sulū examinare vertice ap̄lico, cuius sollicitudo semp̄ fuit & est tam mala dānare, q; probare laudāda. Quocirca hūilimū v̄ro ap̄lico culmini p̄solūtes obsequiū, vt ipse dñs p̄cepit, & sc̄tos decreta patrū statuerūt, cū lachrymis suggerimus, qd sine gemitu cordis reticere nō valemus. Nā in tm̄ à p̄secutoribus sanctę dei ecclesię, n̄risq; inimicis p̄sequimur, vt magis nos t̄deat viuere q; mori. Vnde p̄ oibus fatemur in tm̄ cor eē nostrę vulneratū, vt p̄phetiū illū planctū exoptemus, dicētes: Quis dabit capiti n̄ro aquā, aut oculis n̄ris fontē lachrymarū, vt sedētes ploremus die ac nocte. Ecce em̄ ecclesia dei nō leuiter p̄turbat, colingēq; eius nimis infestant, atq; à prauis amoueri hoibus nitunt, christianos vero voces ac gemitus ep̄os lōge lateq; resonāt, nouitates isurgūt, calūnię crescūt, p̄secutio grassat, p̄ditio sit p̄p̄os vestrę ē em̄ nob̄ manū porrigere, q; a vob̄ cōmissi sum⁹, vestrę ē nos defendere atq; liberare, nō strūq; est à vobis auxiliū expetere, v̄ris parere iussōib⁹. Prę nimio ergo dolore & gemitu oīa q; nobis instāt, & nos infestāt, necessario recordari, vobisq; significare neqm⁹. Ideo almū vestrę exoram⁹ ap̄latū, vt sup̄ius legē q; in memorata Nicēna syn. ē, p̄mulgata, licet p̄dictos insidiantos & alios malos hoīm, vt facili⁹ ep̄os, deiq; ministros valeāt illaq̄re deprauatōe, sit suffocata reparatis, & q; necessaria fore cognoscitis v̄ræ sanctę sedis autoritate nos cūctosq; fr̄es informetis, vt malos insidias hoīm v̄ræ sulti autoritate illa si dño opitulāte euadere valeamus, q; nō est insidias lupos p̄uidere ouīū, sed pastos. Scimus em̄ vt semp̄ vestrę sedis p̄sules primo ap̄li, deinde successores eorū fecerūt vos vniuersalis ecclesię, & maxie ep̄os q; oculi propter cōtēplationē & speculationē vocant dñi curā gerere, ac de reuelatiōe, & lege n̄ra assidue cogitare debere, sicut scriptum est, Beatus vir q; meditat in lege dñi die ac nocte, q; meditatio non lectione p̄figurā literarū tantū cōspecta, sed exuberante in vobis Christi gratia in vestra cognoscitur cōscientia immobiliter infra & nullatenus de vestro corde recedēte lege Christi dei dñi sacrosancta, sicut in psalmo dicit propheta, Os iusti meditabit sapiētia, & lingua eius loquet iudiciū, lex dei eius in corde ipsius, nō atramēto, sed spū dei viui v̄ræ in archana mēte cōscripta neq; in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus, sicut beatissimi ap̄li Pauli ad Corinthios missa nos docet ep̄la. Quib⁹ p̄missis significam⁹ deo placitę paternitati vestrę, die. VII. Calēdag; Augustarū indictōis quartę nostrā humilitatē diuina gratia suo vt p̄cepit munere p̄ueniēte vestris sc̄tis ac deo dignis p̄cibus in sc̄ta Romana ecclesia p̄tōficalis honoris accepisse cōsecrationē & stolā, in q; dignitatis fastigio, vt à deo oīpotēte regamur altissimo & à malis oibus liberemur, vt nō sacerdotale nomē tantū, sed Christi dñi dei nostri protegēte auxilio, & meritū habeamus, vestris sc̄tis ac deo acceptabilibus nos cōmēdātes oratiōibus poscimus, q̄rinus & vestris deprecatiōibus pro nobis ad deū effusus muniri, & eruditiōibus bonis instructi digni efficiamur cū omni nobis populo christiano cōmisso illa si protegi velamēto diuino. Ad salutationē ergo vestrę sanctę & honorādę paternitatis vice nostra b̄ndictū humilē nostrū fratē, vestrū ep̄iscopum, & Alexādrū presbyterē, Crispinum quoq; diaconem vestros famulos

famulos destinauim⁹, q̄s postulam⁹ celerius nobis à v̄ra b̄titudine p̄solui, vt v̄ris cohortatōib⁹ roborati & v̄ris regulis iformati iūmicis videlicet cōp̄ssis ad p̄prias prudēter cōsolati valeamus eccl̄ias añ hyemē deo p̄p̄tio remeare. V̄m ē qp̄pe p̄ sc̄tissime canonica distric̄tione solcite eccl̄iasticę regulę aduersantib⁹ & f̄m̄ infidiatorib⁹ obuiare, nec p̄mittere nouiter dici q̄d pat̄x venerabiliū autoritas oīno nō cēsuit. Nos ei hūiles corde q̄ recta sunt adiuuāte d̄no sapiētes vno vīculo charitatis vobiscū sum⁹ cōstric̄ti, verā fidē ac religionē catholicā i oīb⁹ fortiter defensantes. Studiosi itaq; à catholicis ip̄obis p̄be resistere in itē dū ē, ne torpētes desidia oppressi culpe taciturnitatis teneamur obnoxij, & q̄si fauorē ip̄edētes iudicemur, dū aduersa catholicę fidei p̄pulsare negligim⁹, v̄m̄ dictū ē. Negligere qp̄pe dū possis cōturbare puerfos nihil aliud ē q̄ fouere, nec caret scrupulo societatis occulte qui manifestō facinori definit obuiare, liq̄t doctor sc̄tissime venenosa serpētū sine simplicitate astutia d̄m̄ manifesta ē dososa inimicorū fallacia. Succurrite q̄sum⁹ oppressis, liberate nos de manu p̄sequētū vt b̄tō Iob cātetis, b̄ndictio pituri sup̄ me veniebat, & cor viduę cōsolat⁹ sū, iustitia indut⁹ sup̄ & vestiui me sicut vestimento & diademate iudicio meo, oculus sui cęco & pes claudō, p̄f̄ erā pauperū, & cām quā nesciebā diligētissime iuestigabā. Cōterebā malas iūq; & de dētib⁹ eas auferebā p̄dā, & reliq;. Nos ei q̄s tua maxia expectat cura, i. oēs ep̄i p̄cipue tuū mereri debem⁹, iudiciū & nō ab alijs deuorari. Merito ergo nos d̄ni cā respicit sacerdotes, si silētio faueam⁹ errori. Si quidē corripian̄ hm̄oi nec sit libeꝝ eis p̄ volūate facere iudiciū, desinat nouitas incessere vetustate, desinat eccl̄iasticę quietē inquietudo turbare, nā vt oīes metropolitanani v̄l reliqui ep̄i sua odia, aut vindictas in reliq; ep̄os exercere nō valeant, ideo noīatim i Nicēna synodo exp̄ssi sunt primates, q̄ reliq; ep̄os audire & iudicare debeāt, ne v̄l la fraus in iudicio ep̄orū possit irruere. Vos ergo q̄ in summo speculo gr̄a dei estis positi atēdere eos & opprimere optet, q̄ in fr̄es seditōes, & sc̄dala excitāt, ideoq; exoram⁹, vt minime despiciatis humilitatis n̄f̄ę & oīm oriētalū orthodoxorū sacerdotū & populorū afflictōes & dep̄catōes cū lachrymis oblatas, s̄ sicut lūinaria vniuerso mūdo verbū vitę retinētes introductas extinguite t̄n̄bras nefandissimorū infidiatorū, t̄p̄ibus etiā nostris, p̄caciter germinatas, q̄tenus fundit⁹ extincta hm̄oi caligine Lucifer nobis replēdeat p̄ vos sanctissime p̄f̄ & dogmata definitio oēs letificās, q̄ gloriosi eccl̄iasticę sancti p̄res p̄ propria piissime dogmata in æternę vitę firmā h̄reditatē p̄dicasse noscunt, & subscriptio, Incolumē te & b̄n̄placitū deo sanctissime p̄f̄ pat̄x orantē pro nobis d̄ns custodiat in æuū. Amen.

¶ Rescriptū Felicis papę ad eosdē.

Reuereatissimis atq; dilectissimis fratribus Athanasio & vniuersis Aegyptiorum, Thebaidorū, Libiorū ep̄is in sancta Alexandrina synodo cōgregatis, Felix almę Ro. vr̄bis & vniuersalis eccl̄iasticę p̄f̄ & sc̄tę synod⁹ q̄ in vr̄bē Romę cōuenit i d̄no salutē. Sacrā vestrā synodicā ep̄istolā p̄ gratā sancti sp̄s & deo placitū studiū cōscriptā v̄rā à deo honorādā sanctitatis gratia libenter suscepimus, atq; instāter in synodo recitare p̄ singula iussimus & oēs intēte eius colligere verba, iussimus, sup̄ q̄ dū letari sperabamus & cupiebamus, versa est in luctum cythara n̄ra, & cantatio in plationem, & omne totius synodi gaudiū in merorē trāslatū est, q̄ nō decuerat, vt hi q̄ corp⁹ Ch̄ri cotidie p̄prio cōficiūt ore, tatā paterētur p̄secutionē, q̄m̄ deus n̄ salutē, p̄uidēs gn̄is hūani mādauit p̄secutōes nō fieri, neq; fluctuatōes inferri, nec iuideri laborātibus i agro d̄nico, neq; disp̄latores magni regis vexari aut expelli. Quiescite inq; sc̄tā magna Nicēna synod⁹, & nolite p̄sequi eos q̄ deo p̄fectę ministrāt & sincera volūate dei sup̄ni mādata custodiūt, & noīstrio legib⁹ subiugant, q̄a nec decet, nec ordo patit vt iniqui & carnales sp̄uales p̄sequātur, oīs em̄ qui resistit alicui nūc vertēdo, nūc celādo veritatē, mēt̄it aduersus eū contra quē litigat, & q̄ infestus est alicui oīa sicut hostis agit, & in sup̄ loqui cōtēdit. Vos ei monemus ffes in speculis eē debere, vt in quātū potestis & d̄ns auxiliū dederit talib⁹ n̄ra aplica v̄rāq; autoritate resistatis, nec quisquā v̄m̄ à ffis auxilio se subtrahat, sed p̄ viribus p̄stet adminiculū.

¶ Qm̄ licet pauci sitis si vnanimis fueritis, nullatenus iustitia suffragāte, d̄no q̄q; op̄e ferēte superabimini, quia funicul⁹ triplex difficile rumpit. Nā si officijs secularib⁹ hūana lex subuenit, quātomagis eccl̄iasticis & d̄ni sacerdotib⁹ maximęq; diuina atq; catholica lex suffragari debeat. Ait em̄ diuinū de ep̄is eloqū, q̄ vos tāgit, tāgit pupillā oculi mei, Et si seculares hūana multipliciter explorant hoīes lege & requisitōes atq; induciē eis multorū mēsiū cōcedunt ne iniuste dānent, quātomagis ep̄is qui pximiores sunt deo, & sup̄ hos cōstituti positiq; in cęlesti militia q̄ imp̄sus ponderāda est, t̄pa sunt cōcedēda multo ampliora, ne à quibusdā grauent aut opprimant, v̄l subito dānent. Incipiam⁹ ergo adiuuāte deo & sc̄tō Petro ap̄to p̄ quē apostolat⁹ & ep̄atus in Ch̄ro cepit exordiū, qm̄ plures sepe emerferūt causę q̄ in quibusdā nō erāt causę, sed crimina, quia magis vt cōperim⁹ iniquitate quā charitate

d 4 fratribus

Decreta Felicis pape.

fratribus sunt iposita. Et ut de cetero sollicitudo sit, ne talia deueniant, capitula quodammodo à sanctis patribus, tam in Nicæna synodo quam in hac sede constituta ponamus, quibus fratres & coepiscopi nostri, in fidiis inimicorum auxilium domino valeant euadere, & putant dominus posse dederit, paucioribus tantorum malorum verbis imitemur copeditum, & strictim quod in volumine scripturarum coprimus, retractemus, & alia nonnulla instans temporis necessaria, putant petitis, ponamus. Est namque synodicis decretis institutis, ut nemo episcopus penes seculares arbitros accuset, sed apud summos primates. ¶ Si quis aduersus episcopum causam habuerit, non prius alios episcopos adeat ut eum accuset, quam familiariter ei sua indicet querelam, & ab eo aut iustam emendationem aut rationabilem precipiat excusationem, & ipsa nos instruat veritate. Si peccauerit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum, si te non audierit, adhibe duos vel tres tecum, & si non vos audierit, dic ecclesie, id est accusa eum publice & non prius, & reliquum.

C ¶ Si quis episcopus post hoc elegerit accusare, summis primatibus episcoporum sua indicet causam, & non secularibus quod magis ad pacem, quam ad iudicium eos reuocet, ut charitas in omnibus & ab omnibus custodiat, si primates accusatores episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint, tunc tempore legitimo eos ad synodum canonicam conuocata non infra angusta tempora canonicam conuocet, & non prius quam eis per scripta significet, quod eis opponit ut ad responsionem preparati adueniant. Nam si aut vi aut timore electi, aut suis rebus expoliati fuerint, nec canonicam euocari ad synodum possunt, nec rindere.

D ¶ æmulis debet antequam canonicam restituant, & sua eis omnia legatim reddant. ¶ Si quis episcoporum rebus expoliatus, aut à sua ecclesia vi aut timore expulsus, quod omni christiano nomini est inimicum, oportet & decet episcoporum propositum semper prima fronte cedere, ut omnia que ablata sunt, prout eius legaliter reddant, & postquam prius restituant, & postea non statim, sed diu, & per spaciose tempora suis potestatiue dispositis, & ad sua necessitate preparatis, ad tempus veniat ad causam, & si iuste visum fuerit, accusatoribus rindeat suis. Nulli infami atque sacrilego de quocumque liceat negotio aduersus religionem christianam quis humilis seruilisque persona sit, testimonium dicere, nec de quolibet re, inscriptione, actione aut christianum impetere.

E ¶ Si episcopus legitime accusatus, & supradicto ordine ad concilium canonicam conuocatus fuerit, absque ulla trepidatione ire debet, & si ire non potuerit, se legatum ad synodum mittat. ¶ Nulla causa à iudicibus ecclesiasticis audiatur quod legibus non continetur, vel quod prohibita esse noscitur, si quis aliter non adquerit, nisi ut episcopus accuset supra taxato hoc tenore agere debet, quod aliter rata non potest accusatio existere, tunc primo accusati causam accusator apud primates canonicam deferat, nec à conuocatione prohibeat accusatus, nisi ad electorum iudicium canonicam conuocatus infra tres aut sex vel plures menses, pro suis rationem redditurus venire distulerit, quod si prebere potuerit quod non noluerit, sed non potuerit venire, nihil ei nocebit. Ille vero qui vi aut timore à sede pulsus, aut suis rebus expoliatus fuerit, nisi prius vocet ad synodum quod ei omnia legibus reintegrantur, & tam diu in sede propria pacifice & prout cuncta dispones resideat, quod diu expulsus vel expoliatus ea rere visus est rebus. Cum autem ad iudicium venerit, si voluerit & necesse fuerit, iduti ei & petenti à partibus constitutis absque impedimento concedatur, & iudices à se electi tribuantur, ut in loco ubi est ille qui accusat, aut si alibi alicuius temerarie multitudinis vim metuerit, locum sibi congruum eligat, quod absque timore suos, si necessitas exposcerit, testes habere & absque impedimento sua canonicam finem finire.

G ¶ valeat, quia multa per subreptionem venire solent. ¶ Ut testificandi vel accusandi licentia denegetur quod christianæ religionis & nominis dignitate, & sue legis, vel sui propositi normam, aut regulariter prohibita neglexerint. Multum derogatio preualet quam derogator credit, ideo varijs detractionibus atque accusationibus non decet labefactari primatem, sed magis patrum regulis roborari, nec facile aut indifferenter suscipere accusationes presumat, dicere domino, non suscipias vocem mendacium, sed prius prebere debet suspicionem & causam aut quod aio hoc faciat, & postmodum suscipere, quia veritatis professione, puritatis inimicitie timoris, amoris, odij & cupiditatis intentio impedire & aduersa fratribus irrogare solet.

H ¶ Personam accusantium tales esse debent quibus fides & conuersatio & vita probabilis & absque reprehensione sit, & quod omni careat suspitione, quia & hoc te pntte, ut bene nosti, in Nicæna synodo propter malorum hominum institutionem ab omnibus definitum est, licet prauorum hominum infidels sint hec alia que plura deleta. Primates illi & non alij sint qui in Nicæna synodo sunt constituti. Reliqui vero qui metropolis tenent sedes, archiepiscopi vocantur, & non primates, salua in omnibus apostolice sedis dignitate que ei ab ipso domino est concessa, & postea à sanctis patribus roborata. ¶ Prius si omni episcoporum accusatione vita, persona & conuersatio accusantium enucleantur inquirat, & postmodum ea que obijciunt fideliter tractet, quam nihil aliter fieri debet, nisi impetitor prius requirat fides, personam vitam & actus discutiantur, quia non debet prauorum aut infidelium hominum pntie vita lacerari innocenti. Sane sepius boni à malis dispunguntur quod non cessant suis calamitatibus alijs derogare. Ideo summo prebere puidendum est, ne hec fiat. Nullus seruus, nullus liber, nullus infidus, nullus criminibus irretitus, nullus calumniator, nullus qui inimicitijs studet, nullus qui frequenter litigat, & ad accusandum vel detrahendum est facilis, nulla infamis persona, vel omnes que ad accusanda crimina publica leges publice non admittunt, permittantur episcopos accusare, quam accusatores & accusationes que leges seculi non recipiunt, quia ratione sacerdotalis eas recipere debet ordo, inuenire nequeo, cum hæc

& in

& in Nicæna synodo phibita sint, & illi magis ab istis, nō isti ab illis iudicari debeāt & apostolus dicat, spūalis iudicat oīa, ipse vero à nemine iudicat. ¶ Hæretici à quib⁹ nimiū opprimimur excōicatiq; homicidæ, malefici, fures, sacrilegi, raptores, venefici adulteri, & qui raptū fecerit vʹ falsus testimoniū dixerit, seu qui ad sortilegos magosq; cōcurrerit, nullatenus ad accusationē vel ad testimoniū, erūt admittendi, nec ita i ecclesiasticis agendū ē negocijs sicut i secl'arib⁹. Nā i secularib⁹ postq; legib⁹ vocat⁹ venerit, & in foro decertare cōperit aliquis nō h̄ añ pactā cām recedere, in ecclesiasticis vero dicta cām recedere h̄ si necesse fuerit aut si p̄gruari viderit. ¶ Quoties ep̄s sup certis accusat criminib⁹ si tales fuerit accusatores qui iuste & canonicē recipi debeāt legitima i synodo suo i tpe cōgregata ab oībus canonicē audiat qui sunt in puicijs ep̄is, qd si legitimi nō fuerit accusatores nō fatiget ep̄s, qd sacerdotes ad sacrificiū vacare debēt nō ad litigādū, nec illi qui throni dei vocat⁹ prauosq; hoīm isidijs turbari debēt, sed libere Ch̄o dño famulari, quāq; cōprouincialib⁹ ep̄is vna cū eoꝝ metropo. suę puiciæ cās ep̄oꝝ liceat cōcorditer agitare, nō tñ sicut in p̄dicta te p̄nte cōstitutū ē synodo h̄ definire absq; Romani p̄t. autoritate, qd si secus à quibusdā p̄sumptū fuerit, ip̄i qui hoc egerint suæ p̄sumptōis suscipiāt dānū & illi qui ab eis p̄perā excōicati aut dānati fuerint, autoritate huius sc̄te sedis & b̄i p̄ceptoris n̄i clauigeri Petri p̄tate soluant, atq; restituant. Ipse ei ait dñs. Quocūq; solueris sup terrā, erūt soluta in terra & i cœlis. Quoties ep̄i se à suis cōprouincialib⁹, vʹ a metropolitano putauerit p̄gruari, aut eos suspectos habuerint, mox Ro. appellēt sedē, ad quā eos absq; vlla detētōe, aut suarū rex̄ ablatōe libere ire liceat, & dū p̄dicta Ro. matrē appellauerint ecclesiā, aut ab ea se audiri exposcerint, nullus eos aut excōicare, aut eoꝝ sedes subripere, aut eoꝝ res auferre, aut aliquā eis vī inferre p̄sumat añq; eoꝝ cā Ro. p̄tificis autoritate finiat. Qd si aliter à quā p̄sumptū fuerit, nihil erit, h̄ virib⁹ carebit. Nā nec hoc p̄perā p̄sumim⁹, h̄ & ip̄m in Nicæna synodo cōstitutū & añcessores n̄ os egisse b̄n Athanasi nosti, qm̄ qñ tu & Paul⁹ Cōstātinopolitan⁹ Asclapius Gaze & Lucian⁹ Adriopolites ab oriētalib⁹ ep̄is incōsulto sc̄te memorię Iulio p̄decessore nostro dānati estis, & ad eū q̄si ad tori⁹ orbis caput (vt sp̄ huic sedi sc̄te licitū fuit) cōfugistis cognita eoꝝ nequitia, & v̄a iustitia vos in cōionē suscepit, & oīm v̄m curā gerens p̄pter sedis p̄prie dignitatē suas singulis reddēs ecclesijs oriētalibus scripsit culpās eos qd nō recte tractassent viros iculpabiles de suis ecclesijs expellētēs & cōstituta Nicēni cōcilij minime cōseruātēs. ¶ De quib⁹ ad certū diē nōnullos sibi met adesse p̄cepit, vt de talibus p̄sumptōibus certā redderēt rationē, & corā eis oñderet iustū se sup eis p̄tulisse decretū. Interminatus est etiā nō talia deinceps f̄res eē passuros, & nisi ab hmōi p̄sumptōib⁹ cessarēt, à p̄prie eē gradibus eos receiuros. Tali em̄ huius sc̄te sedis priuilegio tu & f̄res tui p̄prie recepistis ecclesijs cū oībus sibi p̄tinētibus. His ei & alijs q̄ plurimis documētis manifestū est nullū dānari, aut suis expoliari rebus debere ep̄m qui hāc sanctā sedem interpellauerit, aut sibi defensaricē asciuerit, donec iudiciū de eo n̄r̄ applicæ autoritatis hoc ē principis ap̄loꝝ Petri agnoscat, quia solūmō Ch̄s Iesus huic sc̄te sedi, i. applicæ hoc facere cōmisit, vtpote qm̄ sol⁹ atq; p̄ oībus p̄fatus princeps ap̄toloꝝ creditus ē, atq; p̄cipere meruit à rege regū Ch̄o deo clauēs regni cœloꝝ. ¶ De inducijs vero ep̄oꝝ sup quib⁹ cōsuluistis diuersas à p̄ribus regulas inuenimus institutas, quidā em̄ ad repellēdā ip̄eritoꝝ machinamēta & suas p̄parādas r̄f̄iōēs & testes cōfirmādos, & cōcilia ep̄oꝝ atq; amicoꝝ q̄renda, annū aut sex mādauerūt menses cōcedi, quidā aut annū in q̄ plurimi cōcordāt, minus vero quā sex mēses nō reperi, quia & laicis h̄c indulta sunt, quātō magis dñi sacerdotibus: Nā & n̄ris añcessoribus atq; reliquis sc̄tis p̄ribus multoties inhibitu ē, ne quis dñi sacerdotibus detractiōēs irroget. Quātō magis accusatōēs nō ex radice charitatis platas: Quiescite inquit & nolite p̄sequi eos q̄ p̄fete deo ministrāt, q̄ oratōibus & terrena bella sedāt & recedētū à deo angelōꝝ pelluntur incurfus, quiq; oēs dæmōnes qui corrupti sunt p̄cū assiduitate cōfundūt. Induciæ nāq; nō sub Augusto tpe, sed sub lōgo spatio cōcedēde sunt, vt accusati se p̄parare & vniuersos cōicatores in puicijs positos cōuenire, & testes p̄parare, atq; cōtra isidiatores se pleniter armare valeāt. Iudices ei & accusatores tales eē debēt, q̄ oī careāt suspitōe & ex radice charitatis suā desiderēt p̄mere sn̄iam. His ergo tā legaliter q̄ & canonicē platis etiā oīm ch̄ianōꝝ reuerentiā cōgaudere deposcim⁹ spūali itercedēte dilectōe & timore dñico p̄ quē hūana remouet offēso, & ecclesiæ ædificatio p̄ponit vniuersis, vt magis vniuersi ad ædificatōē s̄ffm laborēt quā ad dānationē, qm̄ ait dñs: In hoc cognoscēt oēs q̄ mei estis discipuli si dilectio nē habueritis adinuicē. Iā ei formā dedim⁹ & à p̄decessorib⁹ n̄ris datā eē cognouimus, vt si qs se eē agnouerit ch̄ianū illud seruet qd ab apl̄is noscīt eē cōtradictū dicēte ap̄lo Paulo. Si quis vobis annūtauerit p̄ter quod accepistis anathema sit, Christus enim dei filius dñs noster humano ḡni propria passione salutem plenissimam condonauit, vt nos liberaret.

Et si

Epistola Felicis pape.

Et si deus in tñ nos dilexit, vt etiã proprio filio nõ parceret, sed pro nobis oibus illũ traderet, vt nos liberaret, vt qd nos nõ diligimus fr̄es, aut eos temere iudicamus, cũ pdictus dicat ap̄tus, nolite iudicare inuice, sed hoc magis iudicate, ne ponatis offendiculũ fratri vel scandalũ. Nã si illi q fr̄es diligũt, ex deo nati sunt & videt deũ, qd ergo erũt illi q eos psequunt, & eos detrahẽdo, machinãdo, accusando, infestãdo dãnate moliunt: Si illi filij dei, proculdubio hi filij sunt diaboli, q semp sicut leo rugiẽs circuit qrens quẽ deuoret. Ita fr̄es insequunt, vt pdãt, q vero adiuuare fr̄es refugiũt maius pctõz onus acquirũt, & fraternitatis solatio rei existunt, vã inq̄ ppheta q potũ dat amico suo, mittens fel suũ. Et itez sapiẽtissimus Salomon ait, qm̄ q loquit iniqua, nõ potest latere, ne p̄teriet illũ corripiens iudiciũ. In cogitationibus ergo impij interrogatio erit, sermonũ aut illius ad deũ pueniet auditio ad correptionẽ iniquitatũ illius, qm̄ auris zelĩ audit oia, & tumultus murmuratiũ nõ abscondet, hæc em̄ si amplecti voluissent, proprio & sano sensu ad reprobũ sensum minime laberent, sed p̄ dei timorẽ sermonũ suoz p̄ca uẽtes custodiã, piã sc̄toz patrũ definitionẽ sine quadã necumẽti p̄sumptione vtq; cõseruarent, qm̄ dicit sac̄rũ eloquiũ. Cõcilium bonũ cõseruabit te & mens bona custodiet te. Nõ em̄ de fontibus salutaribus sp̄ũaliter ad inquisitionẽ æternã vitę procedũt tales accusatões & detractiones, atq; ideo cõpeteter nos beatus Paulus admonẽs ait, nõ debere plus sapere q̄ oportet sapere, sed sapere ad sobrietatẽ in definitõẽ pietatis p̄durãtes, q em̄ hæc p̄tereũt, nõ tantũ læsi sunt decidẽtes à corroboratõẽ sua, sed insipiẽtiã suã dereliquerũt hoibus memoriã, vt his in qbus peccauerũt, minime latere potuissent, gloria em̄ & cõtumelia in loq̄la & in lingua hois casus illius est, ideoq; cõueniens est hæc qdẽ ostensionẽ reprehẽsioni illoz nr̄is actibus inferi ne vltorius iã talia patiamini, seminãtibz illis zizania & scãdala, sed lætari i officijs & dogmatibus vestris mereamini. Igit̄ erubescãt talia & hm̄oi blasphemia subtrahere festinet, si noluerint à sacerdotali nr̄o collegio segregari, & à totius christiani populi societate diuelli, licet nã q; de his plura & p̄necessaria q̄ in decretis sedis ap̄licæ & ab ap̄tis eozq; successoribus nr̄is, videlicet p̄decessoribus statuta inueniunt, dicere & cõscribere potuissent, tñ melius nobis visum est, vt eplã oratõẽ claudamus, Deus oipotẽs & vnus vnigenitus filius & saluator nr̄ Iesus Ch̄s hoc vobis tribuat, icitamẽtũ vt oibus fr̄ibus & coep̄is nr̄is qbuscũq; tribulatõibus laborãtibz totis succurratis viribus & cũ eis cõpatiẽtes cruce eiũsdẽ dñi saluatoris portetis, vt veri ipsius discipuli corã oibus appareatis, vt & vos & q vobiscũ sunt hic & in futuro possideatis meliora, q̄ oculus nõ vidit, nec auris audiuit, nec in cor hois ascẽderũt, q̄ p̄parauit deus dilectõibus se, p̄ dñm nostrũ Iesum Christũ, p̄ quẽ & cũ q̄ oipotẽti deo patri gloria in secula seculoz. Amẽ. Valere vos opto fr̄es charissimi. Data Idus Februarij, Agario & Iuliano viris clarissimis consulis.

Felix sanctæ vniuersalis ecclesiæ papa, atq; per grã dei catholicæ & apostolicæ ecclesiæ vrbis Romæ ep̄s vnã cũ sancto concilio nostro reuerendissimoz sacerdotum huc nobiscũ cõueniẽtiũ in cõfirmatõẽ pijsimoz catholicæ ecclesiæ dogmatũ & reuocatione opp̄ssoz fratrũ coep̄oz videlicet nostroz qui rectã Nicæni cõcilij tenet fidẽ, & fr̄es nõ infestent, vniuersis sp̄ũalibus fratribz nostris & reliquis in sacerdotali collegio dño cõsecratis, atq; oĩ plenitudini ecclesiæ catholicæ gratia vobis & pax multiplicet in cõfortatõẽ & sancti sp̄us cõsone, q̄tinus in eo p̄ficiẽtes à gloria i gloriã virtutes annũtiemus eius q̄ de tñbris nos vocauit in admirabile lumen suũ apud quẽ nõ est trãsmutatio, nec vicissitudinis obũbratio, portate fr̄es hortamur p̄secutiões & tribulatiões patienter vt eius inueniamini filij quẽ q̄tidie patrẽ vocatis deũ i cœlis, & in eo vincatis oia, q̄ p̄pter nos vicit oia, q̄ etiã p̄prio filio suo nõ pepcit, sed p̄ nobis oibus tradidit illũ, imitatores q; dei cõuenit in oĩ verbo & ope imitari deũ, ideoq; illud optet nos dicere qd̄ ipse de se perhibuit dñs, veniet princeps huius mũdi & in me nihil inueniet, venetũt & illi q̄ vos & nos psequunt, q̄a vos sine nobis psequi nõ possunt, qm̄ vnus dei mẽbra sumus, & vnũ illiº sacerdotiũ per eius sanctificationẽ retinemus, & in nobis de suis nihil inueniunt, quia quicquid sumus gratia dei sumus, licet p̄pterea calumniari nos irrationabiliter studuerint qd̄ facere solent inimici, suã ex hoc cooperire dementiã properãtes, quatinus per mēdacium veritatẽ valeant obumbrare. Scripsi em̄ vobis, inq̄t apostulus, per multas lachrymas vt nõ cõtristemini, sed vt sciatis quã charitatẽ abundãtius habeo in vobis, etem̄ detrahẽtibz detrahere nõ est bonũ, vt nõ ad ea q̄ scripta sunt cõmoti iniuriæ certamen deficiamus. Nõ debemus oĩno timere opprobriũ hoim, neq; eoz exprobratõibus vinci, qm̄ hoc nobis dñs iubet per Elaiã prophetã dicens, audite me qui scitis iudiciũ populus meus in quorũ cordibus lex mea est, nolite timere opprobrium hominũ & blasphemias eoz, ne timeatis Cõsiderãtes etiã quod in psalmo scriptũ est, nõne deus requiret ista: ipse em̄ nouit abscondita cordis & cogitatiões taliũ hoim, qm̄ vanæ sunt, vana aut locutus est vnusq; ad proximũ suũ & labia dolosa i corde, & corde locuti sũt mala, sed dispdet dñs vniuersa labia dolosa & lin

Epistola Liberij pape.

hominū insidias, prout dñs posse dederit respuere & p̄ses seq, & nō trāsgredi terminos patrū nō vt n̄as relinq̄mus dū in eis p̄sistere aliquō valebimus ecclesiasticas, vt ad alias p̄peremus, aut populus cōmissos negligere, vt quiete amplius q̄ pro eis elaborare, pro q̄bus etiā aīas ponere debemus, studeamus, q̄q̄ multi nos p̄sequant & oues Ch̄ri dilacerare desiderāt, q̄ q̄si vestibus ouīū apparēt, intus aut sunt lupi rapaces, q̄s ex fructibus cognoscimus. Isti primo q̄dem vident ex nobis eē, sed nō sunt ex nobis, si em̄ fuissent ex nobis, māssent vtiq; nobiscū, q̄i vero suā euomuerint impietate, dolū q̄ in eis est erūpētes & apprehēdētes infirmiores, & eos q̄ ad eloquia diuina sensus inercitatos h̄nt, secū eos cōtrahūt ad pditionē, subuertētes q̄s optet p̄scientes cauere, ne malitia eoz q̄dē seducti abscondant à p̄pria firmitate. Exacuūt em̄ linguas suas, iuxta p̄phetæ vocē, sicut serpētes, Venenū aspidū sub labijs eoz. Nec vos pigeat p̄ pales cruciatus pro Ch̄ri noīe laborare, sed emolūmēta futuræ remuneratiōis huius seculi vexationes tolerare psuadeāt, Scriptū nāq; est. Quid retribuā dño pro oībus q̄ retribuit mihi: Calicē salutaris accipiā & nomē dñi inuocabo. Tantū em̄ à nobis exigit q̄tū possumus famulatus nostri obsequio cōmodare. Vnde q̄dē tāto nobis necesse est importunis p̄dicatiōibus insistere, q̄to nobis p̄fectæ negotiatiōis credit duplicata talentoz assignatio, atq; dñicæ nobis ad suscipiendā eius requiē, psuadet assertio. Suggestū nāq; nobis est q̄ pro p̄teritis laboribus & infestationibus nōnulli vestrū assignatas sibi met à deo commissas relinquunt plebes, & in futuro plures relinquere velint eas quas tueri debēt ecclesias, & pro ouibus sibi cōmissis laborare negligunt, & monasterioz se quieti contradere festinēt, & vacationē ab episcopatus laboribus eligere, & filētio atq; otio vitā degere magis appetant, q̄ in his quæ sibi cōmissa sunt, p̄manere, dicēte dño: Beatus qui perseuerauerit vsq; in finē. Vnde nanq; est beata p̄ferantia, nisi de virtute patiētia: q̄m secundū apostolicā p̄dicatiōē oēs qui voluerint in Ch̄risto pie viuere p̄secutionē patiuntur. Ideoq; fratres charissimi non vos afflictionū amaritudo à pio mētis vestræ proposito coartet recedere. Cōsiderate nāq; quanta pro absolutione n̄ri & liberatiōe creator, dñs q; & redēptor noster ptulerit, q̄busiē se cōtumelijs afficiēdum traiderit, vt nos à vinculis p̄tatis diabolicę liberaret. Attēdite itaq; vobis & omni gregi in quo vos spūs sc̄tus cōstituit ep̄os regere ecclesiā dei, quā acquisiuit proprio sanguine, vt nō sit q̄ vos decipiat aut seducat in subtilitate sermonis, vt vobis plebes cōmissas relinquatis, & alicui propter malorū opprobriū hoīm quieti vos tradatis, vt vos solūmodo saluetis & filios orphanos relinquatis. Apertissime em̄ spūs sanctus p̄ apostolū dicit, quia in nouissimis tēporibus recedēt quidā à fide & charitate, attēdentes spiritibus seductoribus, & doctrinis dæmonioz, hypocriti mēdaci locoz cauteriatā habentiū suā conscientiā. Propter q̄d hortamur vestrā charitatē exēplo eius q̄ pro nobis pati voluit p̄ptos vos in cūctis eius p̄manere seruitijs, nec q̄dē q̄quo mō à cōmissa cura recedere, sed totis viribus in cōmissis vobis negotijs fortiter vsq; in finē p̄durare q̄m beatus est q̄ p̄serauerit vsq; in finē, nec laudat intū, sed finis. Nemo vos seducat inani bus verbis. Propterea em̄ venit ira dei in filios diffidētiæ. Nolite ergo effici cōparticipes eoz dogmatū, neq; cōmunicetis infructuosos verbis illoz, magis autē & redarguite, q̄m cœtus p̄uaricatorz sunt, & extēderunt linguā suā quasi arcū mēdaci, & nō veritatis, cōpletū est in eis, quā de malo ad malū egressi sunt, & me nō cognouerūt, dicit dñs. Veritatē em̄ nō loquētur, docuerunt em̄ linguā suā p̄secutores ecclesiāz, eorūq; sacerdotū loqui mēdaciū vt impie agerēt, laborauerūt, & reuerunt scire me, dicit dñs. State ergo vos dilectissimi sup vias, & videte, interrogate de semitis dñi antiquis, & videte quæ est via bona sanctorū patrū, & ambulate in ea & inuenietis requiē animabus vestris. Sed & si patimini propter Ch̄ristū, beati eritis, metū autē eoz ne timueritis, neq; conturbemini, dominum autē deum sanctificate in cordibus vestris, ipso dicēte, Nolite timere eos qui corpus occidunt, animam autē non possunt occidere, sed potius eū timete qui potest animā & corpus p̄dere in gehēnam. Nonne duo passeres asse veniunt, & vnus ex illis non cadet super terram sine patre vestro. Vestri autem & capilli capitis omnes numerati sunt. Nolite ergo timere, multis passeribus meliores vos estis. Rememoramini ergo fratres eum qui talē sustinuit à peccatoribus aduersus semetipsum contraditiōē, vt ne fatigemini animis vestris deficiētes, nondum enim vsq; ad sanguinē certauimus aduersus peccatum repugnantes.

B ¶ Confidimus autē de vobis fr̄es charissimi meliora & viciniōra salutis, quā neq; mors, neq; vita, neq; angeli, neq; principatus, neq; potestates, neq; instātia, neq; futura, neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundū, neq; creatura alia, magistro gētium docēte, poterit nos separare à charitate dñi nostri Iesu Ch̄risti, & quæ in ipso est recta fide. Nolite itaq; amittere cōfidētiā vestrā, quæ magnā habet remuneratiōē. Patiētia em̄ nobis necessaria est ad colluctatiōes aduersariorum, quatenus fidē intemeratam vsq; in finē conseruantes repromissionem percipiamus, quam repromisit his qui legitime certare deproperant. Adhuc omnino modicū aliquātulum

culū, qui venturus est veniet, & nō tardabit. Ecce em̄ iudex añ ianuā affisit coronas hilari-
ter p̄mittēs his qui p̄ eo passionibus submittunt. Qd̄ si subtraxerit se quis nō placebit ani-
mā suā, sed cadet de p̄missione p̄pter negationē. Nos aut̄ nō sumus subtractiōis filij in p̄-
ditionē, sed fidei in acquisitionē aīa. Propter qd̄ assumite arma dei, vt possitis resistere i aie
malo aduersus oēs inimicos sc̄tē dei ecclesiā & v̄ros, & induite vos lorica iustitiā calciati
pedes in p̄paratōe euāgelij pacis, in oibus assumētes scutū fidei, in q̄ possitis oīa iacula negl-
simi ignita extinguere, & galeā salutis accipite, & gladiū spūs qd̄ est verbū dei p̄ omnē ora-
tionē & obsecrationem radicati & fundati in solatio frat̄ p̄ Ch̄so Iesu dño nostro. Sed &
nūc fratres cōmendamus vos oēs dño & verbo gratiā eius qui pōt p̄ficere & dare h̄redita-
tem vobis cū oīibus sanctis. Ipse aut̄ deus pacis & dilectiōis det vobis idipsum sapere in al-
terutrū, vt vobis inuicē succurratis & nō sitis diuisi, vt vnanimēs vno ore, & vno corde ho-
norificemus eū in cōcordia & cōsolatōe frat̄, qui pōt confirmare nos sc̄dm euāgelij eius
iuxta reuelationē mysterij æterni, t̄pibus scilicet p̄petuis, quibus vobis futuroꝝ gaudioꝝ
largiēda sunt munera. Sūm opere etiā cōsiderare debetis, qd̄ hi qui fr̄ibus inuidēt, eosq̄ dā-
nare aut p̄dere cupiūt, p̄ se sua dogmata destruiūt, dicit em̄ dñs. Omne regnū in se diuisum
nō stabit, & oīs sciētia & lex aduersum se diuisa nō stabit. Ideoq̄ necesse ē, vt cōcorditer
salubres suscipiatis hortatus, & nihil p̄ cōtentionē agētes, sed ad om̄e studiū deuotōis vna-
nimes diuinis & apostolicis cōstitutōibus pareatis, & in nullo patiamini p̄uidētissima ca-
nonū decreta violari, quatenus & Nicænoꝝ canonū cōstituta, & q̄ a nobis vel à p̄decesso-
ribus nostris sunt prouide & salubriter decreta, intemerata p̄manēt in futuro.

Incipiunt decreta Damasi pape.

¶ Epistola eiusdem ad Paulinum Antiochenum episcopum.

I. ¶ Quod integrū hominem suscepit sine peccato.

II. ¶ Quod vnus sit Ch̄s añ secula ex patre natus & in tēpore ex virgine æditus.

Dilectissimo fratri Paulino Damafus, p̄ filiū meū Vitalē ad te scripta direxerā **A**
tuā volūtati, & tuo iudicio oīa derelinquēs, & p̄ Petrū p̄b̄m indicauerā me
in articulo iam p̄fectiōis eius aliq̄ ex parte cōmotū. Vñ vt nullus tibi scrupu-
lus resideret, ne volētes forsitā ecclesiā copulari tua cautio p̄ablāda differ-
ret fidē, misimus nostrā tā tibi qui eius fidei cōmunioniq̄ sociaris, quā his q̄
in ea subscribētēs tibi & nobis p̄ te voluerūt sociari dilectissime fr̄. Quapro-
pter si supra dictus filius meus Vitalis, & hi q̄ cū eo sunt tibi voluerint aggregari, primum
debet in ea expeditōe fidei subscribere, q̄ apud Nicæam pia pat̄ volūtate firmata est.

I. ¶ Deinde qm̄ nemo pōt futuris vulneribus adhibere medicinā, h̄eresis eradicāda est, **B**
q̄ postea in oriēte dicit̄ pullulasse. i. cōfiteōdus est ipse sapiētie filius dei sermo humanū sus-
cepisse corpus, animā, sensum, id est integrū Adā, & vt expressius dicā totū veterē nostrū
sine pctō hominē. Sicut em̄ cōfiteōdus est humanū corpus suscepisse, nō statim ei, & hūanas
vitiōꝝ adiungimus passiōes, ita & dicentes eū suscepisse, & hominis animā & sensum, non
statim dicimus & cogitationū humanā subiacuisse peccatō.

II. ¶ Si quis aut̄ dixerit verbū p̄ humano sensu in dñi carne versatū, hūc catholica eccle-
sia anathematizat, necnō & eos qui duos in saluatore filios cōfiteōt, id est vnū añ incarna-
tionē, & aliter post assumptionē carnis ex virgine, sed eundē dei filiū, & ante & postea cō-
fiteantur quicūq̄ huic epistolæ subscribere voluerint, ita tñ vt si & in ecclesiasticis canoni-
bus q̄s optime nosti, & in Nicænā fidē ante subscripserint, hunc debeas absq̄ aliq̄ ambigui-
tate suscipere. Nō qd̄ h̄c ipsa quæ nos scripsimus, nō poterimus conuertentiū susceptioni
proponere, sed qd̄ tibi cōsensus noster liberū in suscipiendo tribuat exemplum.

¶ Synodus Romana sub Damaso papa.

POST Nicænū conciliū aliud in vrbe Romana postea cōgregatum est, q̄ catholici **C**
ep̄i addiderūt de spū sc̄tō, quia postea is error inoleuit vt quidā ore sacrilego aude-
rent dicere sp̄m sc̄m factū esse p̄ filiū. ¶ Vnde anathematizamus oēs qui non tota
libertate p̄clamāt eā cū patre & filio vnus pt̄tis eē atq̄ substātiā. ¶ Anathemati-
zamus q̄q̄ eos qui Sabellij sequunt̄ errorē, eundē dicētes patrē eē quē & filiū. ¶ Anathema-
tizamus Arriū atq̄ Eunomiū, qui pari impietate licet sermone dissimili, filiū & sp̄m sanctum
asserūt esse creaturas. ¶ Anathematizamus Macedonianos, qui de Arrij stirpe veniētes nō
p̄fidiā mutauerūt, sed nomen. ¶ Anathematizamus Fotinū, qui Hēbionis h̄eresim instaurat,
qui dūm Iesum Ch̄m tñ ex Maria virgine cōfiteē. ¶ Anathematizamus eos qui duos
filios asserūt vnū añ secula, & altesq̄ post assumptionē carnis ex virgine. Anathematizam⁹
eos qui p̄ hoīs aīa rationali & intelligibili dicūt dei verbū in hūana carne versatū cū ip̄e fili-

c us sit ver